

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງຊົນເຜົ່າລື້

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງຊົນເຜົ່າລື້: ແມ່ນເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກ 12 ພັນນາສປປ ຈີນ ລົງມາຕັ້ງຖິ່ນ ຖານບ້ານຊ່ອງຂອງຕົນ ຢູ່ບັນດາເມືອງຂອງ ແຂວງອຸດົມໄຊ
ຊື່ເອີ້ນ: ແມ່ນເຜົ່າລື້, ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ. ກໍ່ເອີ້ນເຂົາເຈົ້າວ່າເຜົ່າລື້ ແລະ ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກກໍ່ແມ່ນເຜົ່າລື້ ຄຳວ່າ: ລື້ ມີຄວາມຫມາຍວ່າ ຄົນ ຊົນເຜົ່າລື້ຢູ່ ແຂວງອຸດົມໄຊ
ມີສອງແຊງຄື: ຊົນເຜົ່າອຸ້ຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າເຂີນ.

ພາສາ: ຊົນເຜົ່າລື້ ມີພາສາສະເພາະຂອງຕົນເອງ ແລະ ໄດ້ຈັດຢູ່ໃນກຸ່ມພາສາປາກເວົ້າ ລາວ-ໄຕ, ຊົນເຜົ່າລື້, ອຸ້ຍ, ເຂີນ ມີຕົວຫນັງສືຂຽນດ້ວຍຕົວທ່າຢູ່ໃນໃບລານ, ຕົວອັກສອນ ຫຼື ຕົວຫນັງສືຂຽນຂອງເຜົ່າລື້ຄ້າຍໆ ກັບຕົວທ່າຂອງຊົນເຜົ່າລາວ.

ຄວາມເຊື່ອຖືຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ - ສັງຄົມຂອງຊົນເຜົ່າລື້ຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ: ຊົນເຜົ່າລື້ ມີຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ວັດທະນະທຳຄ້າຍໆກັບຊົນເຜົ່າລາວ ແມ່ນເຊື່ອຖືພຸດທະສາສະໜາ ແລະ ເຊື່ອຖືຜີພໍ່, ຜີແມ່, ຜີເຮືອນ, ຜີບ້ານ, ຜີເມືອງ ແລະ ຜີອື່ນໆ. ແຕ່ຕ່າງລະບົບໂຄງສ້າງທາງດ້ານສັງຄົມຂອງຊົນ ເຜົ່າລື້, ພວກເຮົາ ເຫັນໄດ້ວ່າຂ້ອນຂ້າງຫນັກແຫນ້ນ ແລະ ເຂັ້ມງວດກວ່າຊົນເຜົ່າອື່ນໆ. ໃນຫມວດພາສາ ລາວ-ໄຕສະໄຫມຝຣັ່ງປົກຄອງ ຈະມີ 6 ຊັ້ນຢ່າງລະອຽດຈະແຈ້ງເຊັ່ນ: ພໍ່ລາມ, ຫມັນ, ແສນ, ຈ່າ, ເພ່ຍ ແລະ ພະຍາ. ຊົນເຜົ່າລື້ຈະເອົາຊື່ຂອງ ສັດມາເປັນຊື່ຂອງຕະກຸນເຊັ່ນ: ຊຶ່ງເສື້ອ, ຊຶ່ງນົກຕັ້ງລໍ້, ຊຶ່ງນົກວາກ ແລະ ຊຶ່ງອື່ນໆ.

ແຕ່ມາຮອດປັດຈຸບັນຈະບໍ່ຖືເຊິ່ງເປັນສຳຄັນ ແຕ່ລະຊຶ່ງຊາວຂອງເຜົ່າລື້ຈະມີຂໍ້ຫ້າມ ແລະ ການຄະລຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍສະເພາະຂໍ້ຫ້າມຂ້າ ຫຼື ກິນຊີ້ນສັດທີ່ເປັນຊີ້ນຊາວຂອງຕົນ. ສ່ວນການສືບທອດເຊື້ອສາຍຕະກຸນນັ້ນ ຂອງຊົນ ເຜົ່າລື້ ຈະຖືຕະກຸນທາງ ພໍ່ເປັນໃຫຍ່ ແລະ ສຳຄັນກ່ວາ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ຄູ່ບ່າວສາວ ທີ່ໄດ້ແຕ່ງງານກັນແລ້ວຈະຢູ່ນຳພໍ່ແມ່ຂອງຝ່າຍໃດ ແມ່ນຕ້ອງອີງໃສ່ ການຕົກລົງຂອງສອງເບື້ອງສອງຝ່າຍເປັນເອກະພາບກັນ, ຄູ່ຜົວເມຍມີແຕ່ປະຕິບັດຕາມຄວາມເຫັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ເທົ່ານັ້ນ.

ຊົນເຜົ່າລື້ ມີຮີດຄອງແບບຜົວດຽວເມຍດຽວຄ້າຍຄືກັນກັບຊົນເຜົ່າລາວ, ຄູ່ບ່າວສາວມີສິດ ເສລີພາບໃນການ ເລືອກເອົາ ຄູ່ຄອງຂອງຕົນໄດ້ແລ້ວຈຶ່ງສະເໜີໃຫ້ພໍ່ແມ່ແຕ່ງດອງ. ແຕ່ກໍ່ມີຂໍ້ຫ້າມພີ່ນ້ອງໃນຕະກຸນດຽວກັນບໍ່ສາມາດ ແຕ່ງດອງກັນເດັດຂາດ ແລະ ຂໍ້ຫ້າມອີກຢ່າງຫນຶ່ງເອີ້ນວ່າ (ໄຂ່ວ) ຕົວຢ່າງ: ໃນວົງຕະກຸນດຽວໄປເອົາຕະກຸນອື່ນ ແມ່ນໄດ້ຫຼື ວ່າເອົາເຊື້ອສາຍທາງ ແມ່ໄດ້ແຕ່ກັບກັນຂ້າມເຊື້ອສາຍທາງພໍ່ແມ່ນຫ້າມເດັດຂາດເອົາກັນບໍ່ໄດ້ຫຼືລູກນ້າ ເອົາລູກລູງ, ລູກລູງເອົາລູກນ້າແມ່ນບໍ່ໄດ້ (ໄຂ່ວ)

ເຜົ່າລື້ ມັກຕັ້ງບ້ານຢູ່ບ່ອນຫາພຽງ, ຕາມແຄມນ້ຳບ່ອນທີ່ມີຕ້ອນໄຂສະດວກໃນການບຸກເບີກນາ ລັກສະນະ ຂອງຮູບແບບ ເຮືອນຂອງເຜົ່າລື້ສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນເຮືອນຮ້ານ. ໃນສະໄຫມກ່ອນຊົນເຜົ່າລື້ນິຍົມກັນປູກເຮືອນໃຫຍ່ສູງ, ເຮືອນສອງສາມຫຼັງຮ່ວມພື້ນເຮືອນດຽວກັນ ຫຼື ວ່າຫຼັງຄາດຽວກັນແລ້ວກໍ່ຕໍ່ຊານໄປຫາ ເລົ່າເຂົ້າໄປຫາເຮືອນຄົວ ແລະ ອື່ນໆ. ໃນເຮືອນຂອງຊົນເຜົ່າລື້ຈັດ ແບ່ງເປັນສອງພາກສ່ວນເຊັ່ນ: ເບື້ອງຫນຶ່ງແມ່ນຫ້ອງຮັບແຂກ, ນອນ ແລະ ບ່ອນທີ່ເກັບມ້ຽນສິ່ງຂອງທີ່ສຳຄັນໃນການຮັບໃຊ້ປະ ຈຳວັນ ແລະ ເບື້ອງຫນຶ່ງເປັນບ່ອນແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ ຂອງ ຄົວເຮືອນ, ແຕ່ລະເຮືອນຂອງເຜົ່າລື້ຈະມີຮ້ານບຸຊາຜີພໍ່, ແມ່ ຫຼື ຜີເຮືອນ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ໃນເຮືອນຂອງເຜົ່າ ລື້ຈຶ່ງມີການຄະລຳ ຫຼື ຂໍ້ຫ້າມທີ່ເຄັ່ງຄັດທີ່ສຸດ, ເຜົ່າລື້ຍັງມີຮີດຄອງການຄະລຳບ້ານຄື: ຂໍ້ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ແຂກຄົນທາງ ນອກເຂົ້າບ້ານສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນເຮືອນເຈົ້າຈຳ ແລະ ຫໍຜີເມືອງເມື່ອເປັນເຄື່ອງຫມາຍຕາແຫຼວ ຫຼື ຝົດໄມ້ດິບທີ່ ອັດທາງຢູ່ປະຕູໂຂງບ້ານ. ໃນກໍລະນີລະເມີດຈະຖືກປັບໃໝ ຫຼື ຈະຕ້ອງປົວແປງຜີບ້ານຜີເຮືອນຄົນໃໝ່.

ເຜົ່າລື້ມີຮີດຄອງປະເພນີເກີດລູກຢູ່ໃນເຮືອນ, ບໍລິເວນແຄມຫ້ອງນອນຂອງຄູ່ຜົວເມຍ ຫຼື ບໍລິເວນ ແຄມເຕົາໄຟ, ມີແມ່ຍິງທີ່ມີປະສົບການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອເບິ່ງແຍງດູ່ແລເປັນຢ່າງດີ, ມີຮີດຄອງຢູ່ກຳເດືອນ ຫຼື ຄະລຳອາຫານການກິນປະເພດຂອງດິບ, ເຫມັນ ແລະ ຄາວຍ້ານຜູ້ເປັນແມ່ຈະຜິດເດືອນ ແລະ ອື່ນໆ.

ເຜົ່າລື້ມີຮີດຄອງປະເພນີ ໃນເວລາມີຄົນເສຍຊີວິດ (ຕາຍ) ຈະມີພິທີສົ່ງສະການ ແລະ ຄົບງຽມ, ປະດັບເອ້, ຕົບແຕ່ງໂລງສືບຂອງຄົນຕາຍຢ່າງຈົບງາມ ແລະ ມີພິທີສູດຂອງພະສົງໃຫ້ວັນຍານຂອງຜູ້ຈາກໄປສູ່ສະຫວັນ ແລ້ວສົ່ງສະການດ້ວຍການຈູດ ຫຼື ຝັງ, ເວັ້ນແຕ່ກໍລະນີຜູ້ຕາຍແມ່ນເດັກ ຫຼື ວ່າຄົນ(ຕາຍຫາ ຕາຍສະເອບ) ແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ຂຸດຂຸມຟັງສືບ, ຜູ້ຕາຍສະເອບຈຳນວນຫນຶ່ງບໍ່ໄດ້ເອົາເຂົ້າບ້ານ.

ດ້ານສິນລະປະວັນນະຄະດີຂອງເຜົ່າລື້: ອຸ້ຍ ແລະ ເຂີນມີເຄື່ອງມືດົນຕີພື້ນເມືອງຂອງຕົນເຊັ່ນ: ກອງຂັນ, ຂ້ອງ, ແສງ, ປີ່, ຊໍ່, ຕັງ, ມີທ່ານອງຂັບລື້ (ຂັບລື້) ມີຫຼາຍທ່ານອງຂັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ມີຈັງຫວະຟ້ອນລຳ, ມີເຊິ່ງສິນລະປະປະຈຳຕົວ ແລະ ການ ຕໍ່ສູ້ ເວົ້າຄືເອີ້ນວ່າ ຟ້ອນເຈັ້ງ ຫຼື ຟ້ອນເຊິ່ງ ແບບດຽວກັນກັບເຜົ່າລາວກ່ຽວກັບ ຟ້ອນລາຍລາວ ແຕ່ວ່າການຟ້ອນເຈັ້ງຂອງ ຊົນເຜົ່າລື້ມີສອງແບບເຊັ່ນ: ຟ້ອນງ່າວ ແລະ ລາຍມວຍ ໃນສອງສາຍ ນີ້ຈະມີສອງແບບຟ້ອນແຕກຕ່າງກັນຄື: ຟ້ອນລາຍລາວ ແມ່ນຟ້ອນເພື່ອສະແດງຄວາມສວຍງາມໃຫ້ແຂກຄົນຊົມເບິ່ງ ແລະ ອີກແບບຫນຶ່ງແມ່ນຈັງຫວະການຕໍ່ສູ້ເພື່ອຍາດເອົາໂຊຊະນະ ແລະ ປ້ອງກັນຕົວຜູ້ຟ້ອນຈະຕ້ອງລ້າຍລຳ ຕາມຈັງ ຫວະຂອງສຽງດົນຕີພື້ນເມືອງຄື: ມີກອງຂັນ ຫຼື ກອງຂັນເປັນນຳປະສານສຽງຄ້ອງ ສຽງແຊ່ງທີ່ຟັດພື້ນຕົ້ນຕັ້ນຕະ ຫຼອດລາຍການ

ເຜົ່າລື້ມີບຸນສາຄັນຄື: ບຸນປີໃຫມ່ (ເຜົ່າລື້ຈະເອີ້ນວ່າ: ຕົກເດືອນ 6) ບຸນພະເວດ (ເຜົ່າລື້ເອີ້ນວ່າ: ບຸນຕານຕຳ) ບຸນເຂົ້າ ພັນສາ ອອກພັນສາ, ບຸນເຂົ້າປະດັບດິນ, ບຸນເຂົ້າສະຫຼາກ ແລະ ບຸນອື່ນໆ.

ດ້ານເສດຖະກິດ: ເຜົ່າລື້ມີອາຊີບຕົ້ນຕໍມາແຕ່ຕົກດຳບັນຄື: ເຮັດນາ, ເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ, ເຮັດສວນປູກພືດທາດ ແປ້ງເຜືອກ, ມັນ, ຫມາກເຂືອ, ຫມາກເຜັດ ແລະ ອື່ນໆ. ສັດລ້ຽງ ຄວາຍ, ງົວ, ແບ້, ຫມູ, ຫມາ, ມ້າ ແລະ ສັດປີກ ນອກຈາກນີ້ຍັງມີຫັດຖະກຳພັນ ເມືອງຈັກສານ, ຕິເຫຼັກ, ຕຳຫຼາກທໍ່ໄຫມ, ຕັດຫຍິບຖັກແສ່ວ ແລະ ມີບາງເຂດໄດ້ມີການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນ ລ້ຽງປາ ເຜິ້ງໂກນ ເພື່ອເປັນອາຊີບເສີມໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຂອງຕົນ.

ຊົນເຜົ່າລື້ ແມ່ນຊົນເຜົ່າຫນຶ່ງທີ່ຮັກສາສິລະປະວັດທະນາທຳການຂັບລຳ, ເປົ່າຂຸຍ, ເປົ່າປີ່, ລີຊໍ... ເປັນເອກະລັກ ດັ້ງເດີມເກົ່າແກ່ຂອງຕົນ ຊົນເຜົ່າລື້ກໍ່ຍັງດຳລົງຊີວິດຄ້າຍໆ ກັບຊົນເຜົ່າລາວ ແລະ ເຜົ່າໄຕ ທາງດ້ານຄວາມເຊື່ອຖືຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳແມ່ນຍັງຮັກສາໄດ້ ແລະ ຖືກປະຕິບັດໃນທຸກໆປີ ແຕ່ວ່າຊົນເຜົ່າລື້ ຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັບເຜົ່າໃນຫມວດພາສາດຽວກັນເລັກນ້ອຍເຊັ່ນ: ຊົນເຜົ່າລື້ ຍັງມີຮີດຄອງການຄະລຳບ້ານຄື: ຂໍ້ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ແຂກຄົນທາງນອກເຂົ້າບ້ານເມື່ອເຫັນເຄື່ອງຫມາຍຕາແຫຼວ ຫຼື ຝົດໄມ້ດິບທີ່ອັດທາງຢູ່ ປະຕູໂຂງບ້ານ, ໃນກໍລະນີລະເມີດຈະມີການປັບໃຫມຫຼືຈະຖືກປົວແປງຜີບ້ານ,ຜີເຮືອນຄົນໃຫມ່, ການຮັກສາວັດ ທະນະທຳການຂັບລຳ, ເປົ່າປີ່ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຜູ້ອາຍຸສູງ, ສ່ວນຜູ້ຫນຸ່ມນ້ອຍຕໍ່ໄປຈະເຮັດໃຫ້ການຂັບລຳຂອງ ເຜົ່າລື້ສູນຫາຍໄປຢ່າງບໍ່ຮູ້ສຶກຕົວ, ຖ້າບໍ່ ພັດທະນາ ແລະ ເສີມສ້າງຜູ້ສືບທອດ.

Tai Lue Ethnic Group

The story says that a long time ago, the origin of Tai Lue (Tai Nyor) is from Matalo district in Siam. That district, where a river stream passed through, bordered Myanmar. That time, there was fight battle between ethnic groups. A lot of people were escaping. The ethnic group of Tai Lue (Tai nyor) escaped along the river and settled along the road number 2W until today, along the Nam Beng River, in Beng district.

The Tai Lue generally likes to settle in low lands and close to the river, which is good for agriculture and to be self-sufficient. They are very active in doing agriculture and handicraft making, especially pottery.

The majority of Tai Lue people are Buddhist, while some of them are animist at the same time, while Buddhism is prevalent. They believe in various natural spirits, one for ancestors, and other spirits to be village, house, rice field, upland, river and other spirits. They also believe in fortunetellers to predict about the future and to give advice what to do.

Traditional performances include spiritual songs, accompanied by traditional instruments. One of these instruments is similar to a small flute (in Lao “Pii”), another one with strings similar to a violin, and the third one is similar to drums.

For their traditional performances, they also have storytellers to tell story about former Tai Lue people. For example, one story is about Ms. Phom Hom which means in English “good smelling hair”. They also have poets and magicians to take part in the performances.

Their traditional clothes are made of cotton in natural indigo blue color. The knowledge has been transferred from many generations, from woman to woman. The clothes for women have specific pattern, especially skirt. The border of the skirt is normally in black color. The border of their long-sleeved shirts are normally also in black color, especially on the neck. The scarfs are more colorful in pink and white. The men also wear cotton clothes with natural indigo color, along with black. The shirts have two pockets. Male shirts are locally called “Sertew”. Nowadays, the Tai Lue ethnic group wears these traditional clothes mainly for festivals. The male of Tai Lue from old generations used to have tattoos, starting from the stomach down to the knees. Nowadays, tattoos are not common anymore. The women have excellent skills in weaving, but also in producing pottery, especially pots, bowls and spoons.

The houses are built on stilts. The roofs of the houses are thatched, made of special grass. The walls and floors are made from two different strong species of bamboo (“Mai Xang” for the floor, “Mai Hia” for the wall) that is splinted into flat small pieces. In the house, they separate the space into different rooms, separated by bamboo walls, with separated bedrooms. Living room and kitchen is the same room. They have two balconies, the first one on the same level when entering the house and the second one elevated to that level. This second balcony was mainly built in the past.

Festivals: Every year in April (international calendar) during the Tai Lue New Year, they build a “Wax Castle” for a procession, which is made of bamboo and decorated with wax and other materials. It is the same time as the Lao New Year. In August or September Lai lunar calendar is the beginning of Buddhist lent, and in December Lai lunar calendar is the End of Buddhist Lent. Apart from these festivals that are the same for other Lao groups, the Tai Lue group has special Animist rituals. For example, in July Lue lunar calendar, they make offerings to the village- and house spirit and to other spirits.

Nam Beng River in Beng and Houn district is a branch from the Mekong River. Tai Lue (Tai nyor) migrated from Muang Nyor district (belongs to Boun Neua district in Phongsaly province). Since the 11th century the reason why they call themselves Lue Tai nyor is because their own village was called Muang Nyor (“Nyor” is the name of the stream). It is to remind them where they came from.

With the first migration, seven families arrived in Beng district along the Beng River. The second migration also counted seven families to become fourteen families. The two leaders were Pou Muen Noy, and Phanya Khattynya. After 1975 when Laos became independent, the group of Tai Nyor moved out and built their houses along the main road and created a new village. They also built a temple and made Buddha images and a Stupa (“Simoungkhoun Rattanaram”). They also put up a platform (“Koungboun”) for offerings of diverse goods packed in sets. The story of the Tai Lue / Tai Nyor started 1000 years ago.